

JÕGEVAMAA JA LÄÄNE-VIRUMAA ÕPPEREISI PÄEVIK

15.-16. september 2026

Maakondlike arenduskeskuste vabaühenduste konsultantide kogemusreis

TEEKONNA ALGUS

Kaks maakonda, palju viise kaasata

15.-16.septembril 2026 toimus maakondlike arenduskeskuste vabaühenduste konsultantide õppereis Jõgevamaale ja Lääne-Virumaale. Reis kuulus ESF-SIM projekti kogemusreiside hulka ning keskendus laste ja noorte sisulisele osalusele kodanikuühiskonnas.

Kahe päeva jooksul kohtuti kogukondade, noortealgatuste, kultuuripärandi hoidjate, ettevõtjate, kohaliku omavalitsuse, kooli ja maakondliku koostööorganisatsiooni esindajatega. Külastused näitasid, kui erinevalt võivad noorte osalemise võimalused kujuneda.

Õppereisi eriline väärtus oli võimalus kuulda kohalike eestvedajate kogemusi vahetult, küsida ka keerukuste kohta ning võrrelda nähtut oma maakonna nõustamistööga. Päevik ühendab reisiprogrammi ja anonüümseks koondatud osalejate tagasiside.

Mida otsisime?

Näiteid sellest, kuidas noor saab liikuda tegevuses osalemisest oma idee algatamise, otsustamise ja vastutuse võtmiseni ning kuidas täiskasvanud ja organisatsioonid saavad seda teekonda toetada.

Uued huvid ja vana pärand

Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskuses pakkusid huvi e-sport, noorte häkatonid, loometalgud ja HUUB. Osalejate jaoks oli oluline, et noored said ise oma kogemust tutvustada.

Laiuse - oskuste edasiandmine

Õlemuuseum ja käsitöökoda näitasid, kuidas pärandoskused võivad kõnetada ka nooremat põlvkonda. Tähelepanu pälvis eestvedajate oskus teadmisi ja vastutust edasi anda.

Kääpa - ühest paigast palju algatusi

Kalevipoja Koda, Kääpa OTT ja noortekohvik Pipar tõid esile kohaliku pärandi, ettevõtlikkuse ja kogukonnatöö seosed. Väike koht võib koondada suure hulga tegevusi.

„Ka väikeses kohas saab teha suuri asju.” — osalejate tagasisidest lähtuv mõte

Piilsi ja Roela: oma koha hoidmine

Piilsi Külade Seltsi juures jäi kõige eredamalt meelde noorte vabatahtlike päästjate kohalolu ja valmisolek ise oma tegevusest rääkida. Endise koolimaja kasutamine seltsielu, pärandi talletamise ja kriisivalmiduse heaks tõi esile kogukonna mitmekülgsuse.

Tagasisides tõusis esile põlvkondadevaheline teadmiste edasiandmine. Samas tekitas kriisivalmidusega seotud ruumilahenduse vajadus ja turvalisus ühes vastuses küsimusi, mis väärivad eraldi hindamist.

Roela - pärand saab uue elu

Roela Käbimaja puhul hinnati omanäolist hoonet ja leidlikke tegevusi, millega ajaloolisele paigale on antud tänapäevane kasutus. Kogukonna eestvedamine võib alata just kohalikust eripärast.

Kogukonnaruum kui võimalus

Ridaküla Seltsimaja jättis mulje avatud ja kodusest kohast, kus erinevad põlvkonnad ja tegevused mahuvad ühe katuse alla. Osalejad väärtustasid seda, et tegevused lähtuvad kogukonna vajadustest ning ruumid on päriselt kasutuses.

Eredalt kerkis esile eestvedajate pühendumus, kuid ka küsimus, kuidas jagada vastutust ja hoida organisatsiooni elujõulisena muutuvate toetuste tingimustes.

Wiru 16 kogukonnakohvik ja pood

Kadrina Wiru 16 oli mitme osaleja jaoks õppereisi üks meeldejäävamaid paiku. Soe vastuvõtt, kohalike väiketegijate toodete müük ja kogukondlik ettevõtlus näitasid, kuidas kohvikust võib saada igapäevane kohtumispaik.

Kogukonna ühendamiseks võib piisata sellest, et luuakse avatud ruum ja võimalus kokku saada.

Omavalitsus, kool ja maakond

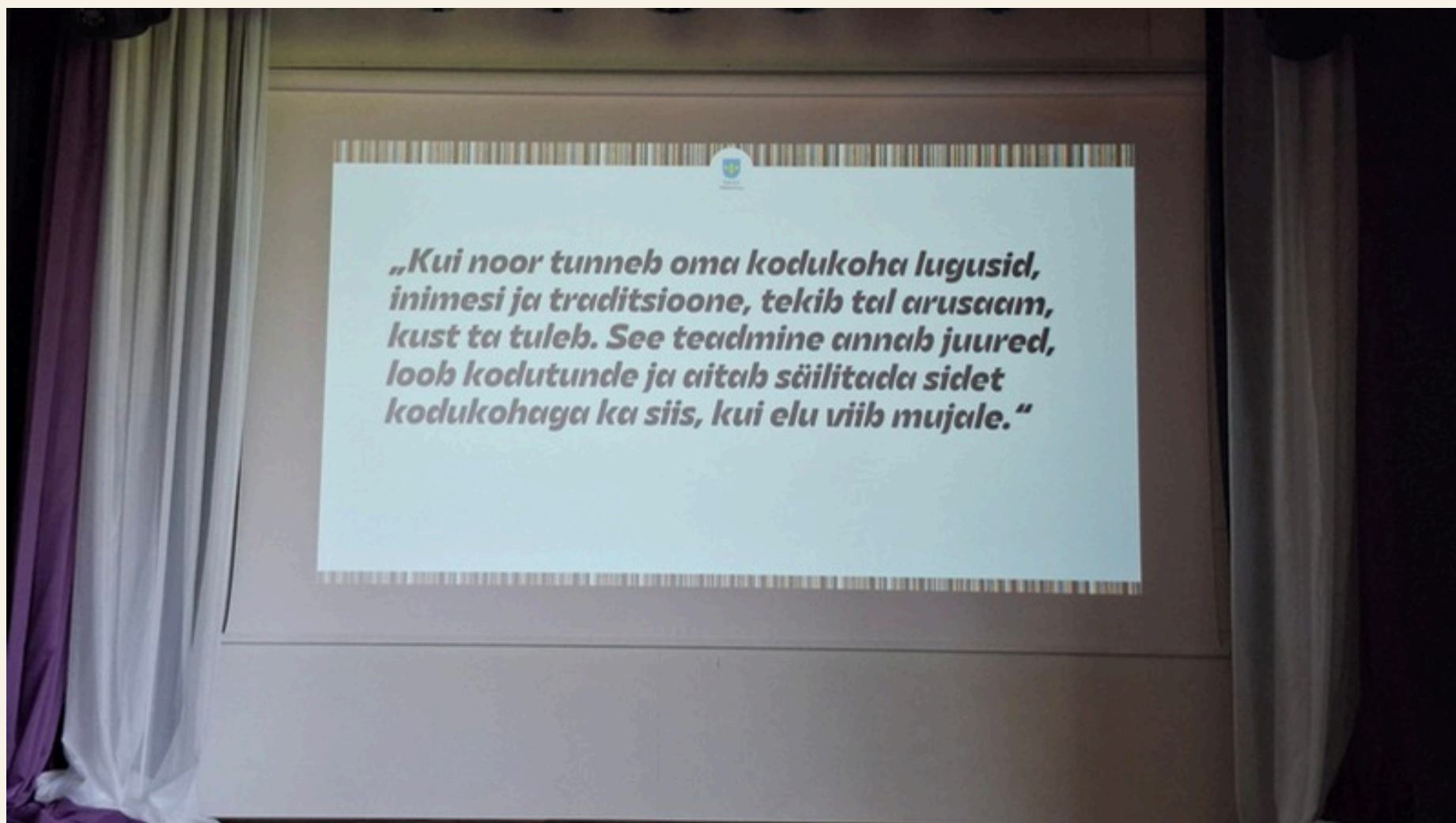
Kohtumine avas kohaliku omavalitsuse võimalusi noorte tegevuste toetamisel. Tagasisides tunnustati kogukonda väärtustavat suhtumist, kuid hinnangud omavalitsuse praktikate erilisusele olid erinevad.

Rakvere Riigigümnaasium

Osalejatele jäi meelde kogukonnajuhi roll kooli, ettevõtete ja teiste partnerite sidumisel õppetöoga. Kool võib olla noorte kogukondliku tegutsemise lähtekoht, mitte üksnes õppeasutus.

Lääne-Viru Omavalitsuste Liit

Maakondliku arendusorganisatsiooni külastus lisas arutellu maakondliku koostöö ja võrgustike mõõtme: kuidas jõuavad kohalikud ideed kaugemale ühe organisatsiooni või omavalitsuse piiridest?

Mis jäi kõige rohkem kõlama?

Noored vajavad võimalust otsustada, vastutada ja oma tegevust ise tutvustada. Eriti selgelt nähti seda Piilsi noorte vabatahtlike päästjate näites.

Erinevad sissepääsud kogukonda

E-sport, käsitöö, kohvik, muuseum, pääste ja kooli kogukonnatöö pakuvad erinevate huvidega noortele erinevaid osalemisteid.

Eestvedajate järelkasv

Tugev algatus vajab rohkem kui üht inimest. Vastutuse jagamine ja uute tegijate kaasamine aitavad vähendada läbipõlemise riski.

Koostöö kui igapäevane tegevus

Kohvik, kool, omavalitsus ja vabaühendus võivad üksteist täiendada, kui on olemas kontaktid, usaldus ja valmisolek ühiselt tegutseda.

Mida tasub edasi arutada?

Tagasisides märgati, et projektirahastus ja vabatahtlik töö on paljude ühenduste peamised tugisambad. Omavalitsuste rahaline toetus ning koostöökultuur võivad piirkonniti märgatavalt erineda.

Eestvedajate koormus

Mida vähem on aktiivsete inimeste ring, seda rohkem rolle koguneb samadele tegijatele. Kuidas kasvatada uut järelkasvu ja jagada vastutust nii, et tegutsemisrõõm säiliks?

Koostöö erimeelsuste kiuste

Ühes tagasisides tõstatus poliitiliste erimeelsuste mõju kogukondlikule koostööle. Oluline on hoida ühised eesmärgid ja kogukonna huvid isiklike vastasseisude kõrval nähtaval.

Investeeringute põhjendatus

Kriisivalmidusega seotud taristu puhul tasub eraldi hinnata tegelikku vajadust, tehnilist sobivust ja turvalisust. Küsimuste esitamine on osa vastutustundlikust kogukonnatööst.

Õppimine toimus ka teel

Osalejadväärtustasid lisaks ametlikelekülastustele bussis, ühisel õhtul ja vabamas õhkkonnast toimunud arutelusid. Erinevate maakondade konsultantide kohtumine võimaldas jagada kogemusi, võrrelda kohalikke lahendusi ning arutada nõustamistöö küsimusi.

Korduvalt kiideti õppereisi mitmekesisest programmi, korraldust, vastuvõtjate külalislahkust ning Önnela külalistemaja õhtust koosolemist. Mitme vastaja jaoks oli just kolleegidega koos olemine sama väärtuslik kui uute paikade avastamine.

„Erinevate piirkondade kogemused ja võimalus näha teiste tegemisi – see on väärtuslik.” — anonüümne tagasiside

Viis mõtet nõustamistöösse kaasa

Noor vajab päris vastutust, mitte ainult kutset osaleda.

02 Kohalikust eripärast sünnib võimalus

Hobi, pärand või kogukonnaruum võib saada uue algatuse lähtepunktiks.

03 Koostöö vajab ühendajaid

Kool, KOV, ettevõtja ja vabaühendus vajavad teadlikke kontaktisildasid.

04 Järelkasvu tuleb kasvatada

Eestvedajate kõrval peavad kasvama uued tegijad ja vastutajad.

05 Rõõm ja kestlikkus käivad koos

Tugev kogukond vajab nii entusiasmi kui ka jõukohast tööjaotust ja ressursse.

Noorte kaasamine ei ole eraldi tegevus – see on viis, kuidas kogukond oma tulevikku kujundab.

Mida veel võtame kaasa?

Jõgevamaa ja Lääne-Virumaa õppereiskinnitas, et tähenduslik noorte kaasamine ei sünni ühekindla mudeli järgi. Selleks võib olla noore esimene samm vabatahtlikus päästes, võimalus tutvustada oma e-spordikogemust, osalus kogukonnakohviku elus või kooli ja kohalike partnerite ühine ettevõtmine.

Kõigis neis näidetes on keskne küsimus sama: kas noorele antakse ruumi, usaldust ja võimalust päriselt kaasa teha? Õppereisil kogetu annab vabaühenduste konsultantidele nii praktilisi näiteid kui ka uusi küsimusi, mida oma maakonna ühendustega arutada.

Aitäh kõigile vastuvõtjatele ja osalejatele, kes jagasid oma aega, kogemusi ja mõtteid.

Koostatud õppereisi programmi ja anonüümseks koondatud tagasiside põhjal.

